

UZASADNIENIE

Do uchwały w sprawie udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorsko - restauratorskie przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków

Zgodnie z z Uchwałą Nr XXXVII/350/09 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. Urz. Woj. Śl. Z 2010 r. Nr 46, poz. 702) zmienioną uchwałą nr LX/707/23 z dnia 28 lutego 2023 r. zabytków (Dz. Urz. Woj. Śl. Z 2023 r., poz. 2187) osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, posiadająca tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego, zwana dalej „wnioskodawcą” może ubiegać się o udzielenie dotacji z budżetu Gminy Czechowice-Dziedzice. W procedurze umożliwiającej udzielenie dotacji wpłynął wniosek Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Katarzyny w Czechowicach – Dziedzicach, o udzielenie dotacji na prace konserwatorsko-restauratorskie przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków pod nazwą:

- „Remont elewacji i sklepień (ETAP 2 remontu)” w zabytkowym kościele p.w. św. Katarzyny przy ulicy Kopernika 42 w Czechowicach – Dziedzicach.

Wniosek wpłynął w dniu 14.08.2024 r., czyli w terminie określonym w § 8 ust. 1 pkt 1 Uchwały Nr XXXVII/350/09 Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach z dnia 17 listopada 2009r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. Urz. Woj. Śl. z 2010 r. Nr 46, poz. 702 z późn.zm).

Wniosek złożony został na wzorze wniosku, stanowiącym załącznik nr 1 do w/w uchwały i zawiera wszystkie, określone wykazem do wniosku, załączniki.

Zabytkowa Świątynia p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej jest obiektem murowanym, została wzniesiona w 1722-29 r. Jest to świątynia orientowana czyli zwrócona prezbiterium ku wschodowi. Zbudowano ją na planie krzyża łacińskiego, w stylu barokowym. Od zachodu nad kruchtą, wznosi się wieża na rzucie kwadratu, z efektownym baniastym hełmem zwieńczonym galeryjką zakończoną iglicą z krzyżem i kulą. Gzyms pod hełmem poprowadzono z kolistym wyobleniem w części środkowej, umieszczając pod nim tarczę zegarową. Nawę główną przecina transept o krótkich ramionach, dalej jest zamknięte trójboczne prezbiterium. Dach jest dwuspadowy ozdobiony sygnaturką. Nad portalem wejścia głównego jest efektowny kartusz herbowy Kotulińskich (fundatorów kościoła w XVIIIw. właścicieli pobliskiego pałacu), na jednej ze ścian umieszczono tablicę pamiątkową ofiar wojny. Wnętrze jest jednonawowe w stylu barokowym m. in. z wartościowym ołtarzem głównym przedstawiającym na obrazie św. Katarzynę (mal.XVIIIw.). Ołtarz jest drewniany, składa się również z postaci świętych, kolumn i aniołów. Warto zwrócić uwagę na historyczną zdobioną ambonę. Obiekt posiada zabytkowe ołtarze boczne, olejne obrazy przedstawiające drogę krzyżową, olejny obraz św. Piotra i Pawła - ramy wszystkich obrazów są w kolorze złotym. Obecne organy są autorstwa Gintera Miklisa z Zabrza - po remoncie nadal używane. Podczas II wojny świat. Niemcy wywieźli dzwony i część wyposażenia. W XVIII w. przebudowano wieżę i powiększono okna. W 2018-2019 r. wyremontowano wieżę dzwonnice jako ETAP 1 remontu, w 2023 i 2024 wyremontowano dach jednocześnie 30 metrów bieżących fundamentów.

Zgodnie z wnioskiem przedmiotem planowanej dotacji będzie konieczność prowadzenia prac konserwatorskich i restauratorskich, które związane są ze złym stanem budynku. **Ekspertyza techniczna dachu nawy i prezbiterium**, (mgr. inż. Czesław Ryguła listopad 2021r.) oraz **ekspertyza techniczna dotycząca stanu technicznego kościoła** + „Określenie wytrzymałości muru” i „Sprawdzające obliczenia statystyczno-wytrzymałościowe”, prof. dr hab. Inż. Łukasz Drobiec, wrzesień 2021r. – **wykazały iż budynek (jego poszczególne części) wymagają podjęcia prac konserwatorsko – restauratorskich.**

Celem zadania jest zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku. Jednocześnie celem jest poszanowanie wartości historycznej oryginalnych barokowych sklepień, ścian i ich elementów składowych. Dzięki wykonanym pracom przy fundamentach zostanie ustabilizowana konstrukcja części kościoła jakim są ściany (łącznie z fundamentami i elewacją) i sklepienia w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku. Zniszczenia w sklepieniach ścianach, dokonane przez nieremontowaną konstrukcję dachu przez prawie 300 lat, miały destrukcyjny wpływ na konstrukcję sklepień i ścian – odgórnie działały na sklepienia i ściany siły rozpierające na boki, które doprowadziły do pęknięć i rozchyłeń ścian oraz sklepień. **W rezultacie** remont przywróci stabilność naruszonej konstrukcji ścian i fundamentów. Pozwoli to dopiero w przyszłości na wykonanie następnej części remontu t.j. remontu ścian wnętrza. Planowany remont ma zachować w miarę możliwości wszystkie dobrze zachowane elementy z uwzględnieniem charakterystycznej, historycznej dla tego zabytku formy. Naprawa stwierdzonych uszkodzeń fundamentów przywróci kościołowi pełne walory użytkowe, umożliwi to jego dalszą bezpieczną eksploatację. Celem zadania i jego efektem będzie zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego XVIII wiecznego kościoła.

Odkładanie w czasie przewidzianych remontów będzie pogarszać z czasem stan techniczny kościoła i podnosić co roku ich koszt. Jednocześnie ze względu na pogarszający się stan niektóre elementy ulegną całkowitemu zniszczeniu i nie będzie można ich uratować i zachować jako oryginalne – będą wymagać jedynie odtworzenia z nowych materiałów.

Przedsięwzięcie jest kontynuacją prac remontowych ratujących zabytek. W 2018 r. i 2019 r. wyremontowano wieżę dzwonnicej jako ETAP 1 remontu w 2023 i 2024 wyremontowano dach jednocześnie 30 metrów bieżących fundamentów.

Konieczność niezwłocznego podjęcia prac remontowo - renowacyjnych potwierdza również protokół z wizji lokalnej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach oddział Bielsko - Biała z dnia 18.04.2017 r., który dokonał oględzin całego obiektu.

Dotacja dotyczyć będzie części następujących prac

(zgodnie z nazwami robót nadanymi w pozwoleniach budowlanych i konserwatorskich):

Remont elewacji i sklepień (ETAP 2 remontu)

Dla 80,99 metrów bieżących fundamentów planowane jest wykonanie robót:

1. Fundamenty:

wykonanie robót ziemnych, wyk. izolacji poziomej fundamentów, wyk. izolacji poziomej i pionowej fundamentów, wyk. ściany dociskowej żelbetowej przebudowa kanalizacji deszczowej -wokół fundamentów, roboty związane z fundamentami prowadzone będą pod nadzorem archeologa zgodnie z wytycznymi WKZ.

(Roboty dotyczące fundamentów dotyczą części fundamentów t.j. prac na długości ok. 80,99 m bieżących – 30 m bieżących wyremontowano w 2024 r. po stronie zewnętrznej kościoła).

2. Instalacje

Modernizacja instalacji elektrycznej, montaż instalacji odgromowej.

Szczegóły rozбивa poszczególnych robót na cząstkowe, określa przedłożony aktualny kosztorys robót. Roboty do pokrycia przez Gminną dotację są zgodne z art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

Łączny koszt prac wykazanych na wniosku wynosi: 566 088,65 zł. Wysokość dotacji z Gminy może wynosić **do 80 %** nakładów koniecznych na wykonanie przez wnioskodawcę prac przy zabytku. **Gmina przyznała kwotę 300 000,00 zł – co stanowi 53% z całości kosztów potrzebnych na przedsięwzięcie - (150 000,00 zł pochodzi ze środków przekazanych Gminie przez Powiat Bielski** na cel określony w ust. 1 umowy zawartej pomiędzy Powiatem Bielskim a Gminą Czechowice-dziedzice nr 762/2025 z dnia 28 sierpnia 2025 r.). Kwota dotacji wskazana jest w Uchwale Budżetowej Gminy Czechowice-Dziedzice na rok 2025 (Nr uchwały Rady Miejskiej w Czechowicach-Dziedzicach - Nr XII/122/24z dnia 17 grudnia 2024 r. - uchwała Budżetowa Gminy Czechowice-Dziedzice na rok 2025 z późn. zm. Dz. Urz. Woj. Śl. Z 2024 r., poz. 226.

Inwestycja remontu kościoła zostanie również dotowana przez Województwo Śląskie - Urząd Marszałkowski w Katowicach udzieli dotacji w kwocie 90 000,00 zł. (15,90 %), wkład własny parafii wyniesie 176088,65 zł. (31,11 %).

Uzyskane pozwolenia budowlane i konserwatorskie na podstawie których wykonane zostaną roboty:

Pozwolenie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach nr BB/324/2022 z dnia 12.05.2022 r. „Remont elewacji i sklepień – etap 2 remontu tom I i II”.; Ekspertyza techniczna dachu nawy i prezbiterium, mgr. inż. Czesław Ryguła listopad 2021r.; Ekspertyza techniczna dotycząca stanu technicznego kościoła + „Określenie wytrzymałości muru” i „Sprawdzające obliczenia statystyczno-wytrzymałościowe”, prof. dr hab. Inż. Łukasz Drobiec, wrzesień 2021 r. Projekt architektoniczno-budowlany i Projekt zagospodarowania terenu „Remont dachu nawy i prezbiterium – etap 3 remontu” mgr. inż. Czesław Ryguła i mgr. inż. arch. Witold Kaczmarczyk grudzień 2021 r.; Projekt architektoniczno-budowlany i Projekt zagospodarowania terenu „Remont elewacji i sklepień – etap 2 remontu tom I i II” mgr. inż. arch. Janusz Najlepszy; listopad 2021r.-luty 2022r.

BURMISTRZ

Marian Blachut

